

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Mödrahälsovårdens och barnmorskans roll på Familjecentral

(Bild - Region Örebro läns bildbank)

Föreningen För Familjecentralers Främjande
www.familjecentraler.se
info@familjecentralen.se

Juni 2021

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Inledning

Föreningen För Familjecentralers Främjande (FFFF) är den nationella förening som på ideell basis utgör ett stöd för landets familjecentraler. Initiativet till denna rollbeskrivning har sin bakgrund i en motion vid ett av FFFF:s årsmöte. Denna rollbeskrivning belyser Mödrahälsovårdens uppdrag och mål samt barnmorskans roll på familjecentral. Rollbeskrivningen är framtagen av FFFF:s styrelse i samverkan med en Strategisk samverkansgrupp för familjecentralernas utveckling. Det finns en rollbeskrivning för alla fyra professioner och verksamheter som är inkluderade i en familjecentral. Beskrivningarna finns publicerade på www.familjecentraler.se.

Familjecentral

Definition

Med **familjecentral** menas en samlokalisering* av mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med förebyggande verksamhet. Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.

Med **familjecentralsliknande verksamhet** menas barnhälsovård samlokaliserad* med minst en kommunal verksamhet (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst). Familjecentralsliknande verksamhet kan också innehålla mödrahälsovård, barnhälsovård och minst en kommunal verksamhet (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst). Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.

* Samlokalisering innebär att hela den ordinarie verksamheten som respektive part bedriver ska vara förlagd till familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.

Fortsättningsvis används begreppet familjecentral där familjecentralliknande verksamhet inkluderats.

Målgrupp

Familjecentralen riktar sig till blivande föräldrar, barn, föräldrar och andra viktiga vuxna kring barnet.

**FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE**

Syfte

Familjecentralens syfte är att i samverkan minska:

- fysisk, psykisk och social ohälsa bland barn
- ojämlikheten i hälsa bland barn
- risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid

Övergripande mål

En god och jämlik hälsa hos blivande föräldrar, barn, föräldrar och andra viktiga vuxna runt barnet

Detta i enlighet med barnkonventionens artiklar om barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt rehabilitering (art. 24 och 39), barnets rätt till utveckling av sin fulla förmåga (art. 6), syftet med (för)skolan (art. 28 och 29), barnets rätt till en social trygghet och skälig levnadsstandard (art. 26 & 27), stöd till föräldrar i sitt föräldraskap (art. 5 och 18) och barnets rätt till skydd från omsorgsbrist, våld och övergrepp (art. 19) (Föreningen För Familjecentralers Främjande 2017).

Uppdrag

Familjecentralen ska erbjuda en hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande verksamhet som anpassas utifrån hela familjens livssituation. För att nå familjecentralens syfte och långsiktiga mål ska familjecentralen i samverkan stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer genom att:

- erbjuda lättillgängligt stöd
- vara ett kunskaps- och informationscentrum
- stärka arbetet med FN:s konvention för barnets rättigheter
- skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga
- främja en gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för barn
- stärka samspelet och en god relation mellan barn och föräldrar
- uppmärksamma barn och deras familjer där tecken finns på avvikande utveckling
- erbjuda tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn
- stärka barnets och föräldrarnas sociala nätverk
- stärka ett jämställt föräldraskap
- stärka barns språkutveckling
- bidra till stärkt integrationen

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Mödrahälsovården

Mödrahälsovårdens (MHV:s) övergripande mål är god sexuell och reproduktiv hälsa för hela befolkningen. God sexuell och reproduktiv hälsa beskrivs av WHO som:

- Möjligheter till ett tillfredställande och tryggt sexualliv utan oro för sjukdom
- Förmåga till fortplantning
- Frihet att planera sitt barnafödande
- Tillgång till effektiva och acceptabla metoder för familjeplanering
- Tillgång till god hälso-och sjukvård så att kvinnor kan genomgå graviditet och förlossning i trygghet, och så att föräldrar ges bästa möjlighet att få friska barn

Reproduktiv hälsa innebär att människor ska ha möjlighet till ett ansvarsfullt, tillfredsställande och säkert samliv och att de ska kunna välja när och hur ofta de vill få barn. Den sexuella hälsan främjas genom kunskap om sexualitet och fortplantning, respekt för individens integritet samt frånvaro av sexuellt överförbara infektioner, könsstympning, våld, tvång och oönskade graviditeter. Detta görs genom MHV:s uppdrag som genom hälsofrämjande och förebyggande insatser och identifiering av risker för ohälsa bidrar till god sexuell och reproduktiv hälsa. I uppdraget ingår även att minimera risker och sjuklighet för kvinnor och barn under graviditet, förlossning och spädbarnstid.

Mödrahälsovården på familjecentral

MHV spelar en central roll för kvinnors och familjers hälsa genom rådgivning och insatser inom mödrahälsovård, sexuell och reproduktiv hälsa. Folkhälsoperspektivet genomsyrar allt arbete och målsättningen är att i varje enskilt möte och i föräldragrupper uppmärksamma levnadsvanor, att nå alla och samtidigt identifiera individer med behov av extra stöd och initiera insatser i samverkan med relevanta aktörer. Närheten till familjecentralens övriga verksamheter och professioner och den fördjupade samverkan som sker inom en familjecentral ger betydande samhällsvinster i form av en bättre och mer jämlik hälsa bland befolkningen på kort och lång sikt. Familjecentralen är en organisatorisk modell som kan underlätta samordning kring familjer som har stora behov av olika insatser.

Mödrahälsovården och barnmorskan är en viktig bas för familjecentralens arbete kring familjeplanering, det ofödda barnet och de blivande föräldrarna. Den tvärprofessionella samverkan på familjecentralen underlättar barnmorskans uppdrag angående tidig upptäckt, minimerar risken att det ofödda barnet "faller mellan stolarna" och ökar möjligheten att ge rätt insats i rätt tid. Genom att erbjuda stöd i föräldraskapet i samverkan med övriga verksamheter på familjecentralen redan under graviditeten ges förutsättningar för sammankomster där de blivande föräldrarna blir sedda och bekräftade. Detta bidrar till att tilltron till den egna föräldraförmågan stärks. På familjecentralen byggs strukturer upp

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

som ska stärka kända skyddsfaktorer och minska riskfaktorer för blivande föräldrar, barn, föräldrar och andra viktiga vuxna runt barnet.

Mål för MHV:s föräldraskapsstöd är att främja barns hälsa och utveckling genom att uppmärksamma och stärka föräldraskapsutvecklingen och föräldrars förmåga att möta det väntade och det nyfödda barnet. [SFOG, Mödrahälsovård, Sexuell och Reproduktiv Hälsa, 76–2016](#)

- risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid

Barnmorskans roll i familjecentralen

- Barnmorskan har kunskap om innebörden av att verksamheten är en del i en familjecentral och att uppdraget på FC är bredare än den egna professionens uppdrag.
- Barnmorskan har kännedom om övriga verksamheters uppdrag och kompetenser inom familjecentralen.
- Barnmorskan samverkar för tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn. Identifierar behov, initierar kontakt och slussar vidare till, för situationen, aktuell aktör, efter medgivande från föräldern både inom och utanför familjecentralen, såsom läkare, psykolog, socialtjänstens myndighetssida m.fl.
- Barnmorskan skall gemensamt stödja barn och deras familjer där tecken finns på avvikande utveckling med familjernas godkännande.
- Barnmorskan erbjuder föräldraskapsstöd under graviditeten, i grupp såväl som individuellt, i samverkan med övriga aktörer på familjecentralen. Speciellt för de familjer som inte har möjlighet eller kapacitet till att delta på aulaföreläsningar.
- Barnmorskan deltar och bidrar på samverkans/teammöten samt andra gemensamma möten och planeringsdagar för familjecentralen.
- Barnmorskan deltar i gemensam utbildning och handledning.
- Barnmorskan bidrar till framtagande av verksamhetsplan och verksamhetsberättelse för familjecentralen.

Vid frågor är du välkommen att kontakta Föreningen För Familjecentralers Främjande via e-post på info@familjecentraler.se

FFFF:s styrelse april 2021